

ОТАНДЫҚ ӨНІМ

Осыдан бірнеше жыл бұрын Қарадала төсінде алып өндіріс орнының құрылысы басталғанда, оның аз уақыттың ішінде қарқын алатынын көпшілік біле бермеген шығар?! Бүгінде сол кәсіпорын жүздеген адамды жұмыспен қамтып, өнімін елімізбен қатар шетелге де шығарып отырған ірі кешенге айналды. Ұйғыр ауданындағы «Прима Құс» ЖШС кешенінің үшінші кезеңі іске қосылып, өндіріс тағы бір сатыға көтерілді.

ӨНДІРІСТІҢ ЖАҢА БЕЛЕСІ

● Анар ДҮЙСЕНБАЙҚЫЗЫ —

542 гектардан астам аумақты алып жатқан кәсіпорын Chickodelli сауда белгісімен өнім шығарады. Мұнда балапан өсіруден бастап, құс етін сою, өңдеу, сақтау және дайын өнімді тұтынушыға жеткізуге дейінгі жұмыс бір жерде жүргізіледі. Яғни өндірістің толық цикл қалыптасқан.

Жаңа өндірістік нысандардың іске қосылуына облыс әкімінің бірінші орынбасары Қанат Есболатов, Ұйғыр ауданының әкімі Талғат Байеділов, кәсіпорынның бас директоры Алексей Залевский, компания басшылығы мен қызметкерлері қатысты. Келген қонақтарды ең әуелі кәсіпорынның бас директоры Алексей Залевский қарсы алып, Chickodelli өнімдерінен жасақталған көрмені таныстырды. Құс фабрикасының осы уақытқа дейін жүріп өткен жолы мен алдағы жоспары да осы жерде сөз болды. «Үшінші кезеңнің іске қосылуы – ұжымның үлкен еңбегінің, мемлекет пен қаржы институттары тарапынан көрсетілген қолдаудың нәтижесі. Біз заманауи, экологиялық таза әрі қауіпсіз кәсіпорын қалыптастырып келеміз. Chickodelli өнімдері бүгінде Қазақстанда ғана емес, шетелде де өз тұтынушысын тауып отыр. Алдағы уақытта экспорт көлемін кеңейтіп, сапа талаптарын одан әрі жетілдіруді көздейміз», – деді Алексей Залевский.

Кәсіпорынның құрылысы осыдан бес жыл бұрын басталған. Бүгінге дейін жобаға 66 миллиард теңгеден астам инвестиция тартылыпты. Оның 21 миллиард теңгесі компанияның өз қаражаты болса, 45 миллиард теңгесі несие есебінен қаржыландырылған. Аумағының өзі атшаптырым жерді алып жатқан алып өндірістің жұмысы сыртқы жүйеге ғана тәуелді емес. Мұнда қажетті инженерлік инфрақұрылым жасалған. Электр желілері, газ-поршеньді және жел генераторлары,

артезиан ұңғымалары мен заманауи су тазарту жүйелері бар. Теміржол тұйығы салынып, кірмежолдар да жасалған. Мұның бәрі өндірістің үздіксіз жұмыс істеуі үшін қажет.

Облыс әкімінің бірінші орынбасары Қанат Есболатов кәсіпорын ұжымын жаңа кезеңнің іске қосылуымен құттықтап, мұндай өндірістің өңір экономикасындағы орнына тоқталды. Оның сөзінше, үшінші кезеңге 13,5 миллиард теңге жұмсалған. Енді кәсіпорынның төртінші кезеңін жүзеге асыру көзделіп отыр. Ол толық аяқталса, фабриканың өндірістік қуаты жылына 70 мың тонна құс етіне дейін артпақ.

Қонақтар кейін өндіріс аумағына өтіп, құс сою цехындағы жұмыс барысын көрді. Арнайы таза аймақта етті өңдеу кезеңдерімен, өндірістегі санитарлық талаптар және өнім сапасын бақылау тәртібімен танысты. Әр учаскедегі жұмыс автоматтандырылған жүйелер арқылы жүргізіледі. Өндірістегі тазалық пен тәртіпке де ерекше көңіл бөлінетіні байқалады.

«Прима Құстың» алғашқы өндірістік кезеңі 2023 жылдың наурыз айында іске қосылған болатын. Ал екінші кезеңі биыл мамырда аяқталып, жылдық өндіріс қуаты 26,3 мың тоннаға жеткен. Үшінші кезеңнің ашылуымен бұл көрсеткіш 35 мың тоннаға дейін артты. Жаңа кезең аясында 12 құс қорасы бар №4 бройлер өсіру алаңы іске қосылды. Сонымен бірге 12,2 мың тонна астық сақтайтын элеватор пайдалануға беріліп, өндірістің тоқтаусыз жүруіне қажетті қосымша жабдықтар орнатылды.

Алып өндірістің аудан үшін тағы бір маңызды тұсы – жұмыс орындары. Қазір мұнда 750-ден астам адам еңбек етеді. Іске қосу-жөндеу жұмыстары толық аяқталған соң олардың саны 840 адамға дейін көбейеді.

Бір кездері фабриканың тыныс-тіршілігімен танысуға барғанымызда мұнда 500-ден астам адам еңбек етіп жатқан еді. Бүгінде жұмысшылар

санының да, өндіріс көлемінің де артқаны көрінеді. Кәсіпорынның әр кезең сайын кеңеюі жергілікті тұрғындар үшін жаңа жұмыс орындарының ашылуына мүмкіндік беріп отыр.

Chickodelli сауда белгісімен шығарылатын өнімдер ISO 22000 (НАССР), ISO 9001 халықаралық сапа және қауіпсіздік талаптарына сәйкес келеді. Өнімнің «Халал» сертификаттары да бар. Бүгінде мұнда өндірілген құс еті Қазақстан нарығымен ғана шектелмейді. Өнімдер Өзбекстан, Ресей, Қырғызстан, Әзербайжан, Тәжікстан мен Таяу Шығыс елдеріне экспортталады. Кәсіпорын Қытайдың тиісті мекемелерінің аудитінен де өткен. Ендігі жерде Қытай нарығына шығуға қажетті мемлекетаралық рәсімдердің аяқталуын күтуде.

Компания алдағы уақытта өндірісті одан әрі ұлғайтуды жоспарлап отыр. Төртінші кезең аясында жылына 70 мың тонна құс етін өндіруге мүмкіндік жасалмақ. Осы мақсатқа тағы 40 миллиард теңгеге жуық инвестиция тарту көзделген. Ал жұмысшылар саны 1200 адамға дейін жетеді деп жоспарлануда. Жобаның төртінші кезеңін 2028 жылы толық іске қосу межеленген.

Қарадала – кашанда мал бағып, егін егіп, жердің берекесін еңбектен тапқан өңір. Бүгінде соған заманауи өндіріс те қосылып келеді. «Прима Құстың» бірінен кейін бірі жаңа өндірістік кезеңдерді іске қосып жатқаны – соның бір көрінісі. Мұндай кәсіпорынның ауданға берері өндірілген өнімнің тоннасымен ғана өлшенбейді. Оның артында тұрақты жұмыс тауып отырған жүздеген отбасы, ауданға тартылған миллиардтаған теңге инвестиция, жергілікті тұрғынның өз ауылынан алысқа кетпей еңбек ету мүмкіндігі тұр. Үлкен өндірістің Қарадала үшін ең үлкен пайдасы да осында болса керек.

Ұйғыр ауданы

ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕ

ТҰРҒЫНДАРДЫ АЛАҢДАТҚАН ЖАЙТ шешімін тапты

Әлеуметтік желі – тұрғындар мен жергілікті атқарушы органдар арасындағы байланыстың маңызды алаңына айналды. Тұрғындар елдімекендегі мәселелерді көтеріп, тиісті мекемелердің назарын аударып келеді. Жақында Іле ауданына қарасты Ащыбұлақ ауылында жол бойына заңсыз төгілген қоқысқа қатысты тұрғындардың бірі әлеуметтік желіге бейнежазба жариялаған болатын. Мәселенің мән-жайын анықтау мақсатында Ащыбұлақ ауылдық округіне барып, әкімнің орынбасары Кенжегүл Бурхинаны сөзге тарттық.

● Тоғжан ЖОЛДЫҒАЛИ —

Оның айтуынша, көтерілген мәселе көп күттірмей назарға алынып, аталған аумақ сол күні тазартылған. Қазіргі таңда ол жерде коқыс жок. Ауылдық округте рұқсат етілмеген жерлерге коқыс тастау мәселесі ара-тұра кездеседі. Бұған елдімекеннің Алматы қаласына жақын орналасуы да әсер етеді. Ащыбұлақ ауылдық округі Алматы қаласынан шамамен 8 шақырым жерде орналасқандықтан, көлік қозғалысы көп, тұрмыстық және құрылыс қалдықтарын әкеліп, жол бойына тастап кететін жағдайлар жиі орын алып тұрады.

– Әлеуметтік желіде көтерілген мәселе бойынша аумаққа бірден тазалық жұмысы жүргізілді. Жалпы округ бойынша сенбілік тұрақты түрде өткізіледі. Биылдың өзінде «Таза Қазақстан» экологиялық бағдарламасы аясында 32 рет сенбілік ұйымдастырылды. Сондай-ақ күнделікті тазалық шарасы мен заңсыз төгілген коқыстарды жинау жұмысы қатар атқарылуда, – дейді Ащыбұлақ ауылдық округі әкімінің орынбасары Кенжегүл Бурхина.

Тазалық сақтау – бір күндік науқан емес. Осы бағытта заңсыз коқыс орындарын анықтау, оларды тазарту, сондай-ақ коқысты рұқсат етілмеген жерге төгетін азаматтарды анықтау бойынша тиісті жұмыстар жүзеге асуда. Қоқыс тастауға байланысты жыл басынан бері заңсыздықтар анықталып, ҚР Әкімшілік құқықбұзушылық туралы кодексінің 505-бабы бойынша 560 хаттама толтырылған. Бұдан бөлек, экология департаментімен бірлескен жұмыс жүргізіліп, заңсыз коқыс төгілген аумақтардың иелері мен жауапты тұлғаларын анықтау бойынша шаралар қабылдануда.

Бұл ретте мәселені тек тазалық жұмыстарымен шектеу жеткіліксіз. Заңсыз коқыс тастау фактілерінің қайталанбауы үшін оның алдын алу және бақылауды күшейту маңызды. Осы бағытта ауылдық округ әкімдігі учаскелік полиция инспекторларымен бірлесіп, рейдтік шаралар өткізіп келеді. Әсіресе түнгі уақытта коқыс тастап кету жағдайларын анықтау үшін бақылау жұмысы күшейтілуде. Қазіргі таңда Ащыбұлақ ауылдық округінде 252 бейнебақылау камерасы орнатылған. Биыл тағы 6 камера қою жоспарланып отыр. Сонымен қатар Алматы қаласымен шектесетін және ауыл аумағына кіретін нүктелерге қосымша камера орнату мәселесі бойынша тиісті басқармаларға ұсыныстар жолданған.

– Қайталанатын фактілердің алдын алу мақсатында цифрландыру басқармасына қосымша камералар орнату жөнінде хат жолданды. Сонымен қатар аудандық полиция органдарына да рейдтік жұмыстарды күшейту бойынша ұсыныс берілді, – дейді ол.

Дегенмен, мамандардың айтуынша, заңсыз коқыс тастайтын азаматтарды анықтау әрдайым оңай бола бермейді. Себебі коқыс тасталатын кейбір учаскелер негізгі орталық жолдардан тыс орналасқан. Оның ішінде құрылыс жұмыстарына пайдаланылатын өндірістік жолдар да бар. Мұндай аумақтарда түнгі жарықтандырудың жеткіліксіз болуы бақылау жүргізуді қиындатады. Сондықтан бұл бағытта бейнебақылау жүйесін көбейту маңызды шаралардың бірі болып отыр.

Ащыбұлақтағы соңғы жағдай тағы бір мәселені көрсетті. Тұрғынның әлеуметтік желі арқылы көтерген мәселесі тиісті мекеменің назарынан тыс қалмай, қысқа мерзім ішінде шешімін тапты. Ең бастысы – тұрғындар үшін алаң болған аумақ тазартылып, қазір қайтадан коқыс тастауға жол бермеу үшін қосымша шаралар қарастырылуда. Ал жергілікті атқарушы органдар тарапынан жүргізіліп жатқан сенбіліктер, күнделікті тазалық жұмыстары, рейдтер мен бейнебақылауды күшейту шаралары осы бағыттағы жұмыстың жүйелі түрде жалғасып жатқанын көрсетеді. Осы тұрғыдан алғанда Ащыбұлақтағы жағдай тұрақты түрде бақылауға алынған деуге болады.

Іле ауданы

ИНФРАҚҰРЫЛЫМ

Жылу беріле бастады

Ауа температурасының төмендеуіне байланысты облыстың кейбір өңірінде жылу беру басталды. Ал жалпы облыс бойынша жылу 15 қазанға дейін кезек-кезеңімен қосылады. Ол үшін өңірде жалпы қуаты 452 Гкал болатын 18 орталықтандырылған және 84 блокты-модульді қазандық жылу таратуға толығымен дайын.

● Гүлзат БАЙҚОНЫС —

Биыл облыста жылыту маусымына дайындық жүргізуге және оны өткізуге 13,6 млрд теңге қарастырылған. Оның ішінде жергілікті бюджет есебінен 8,2 млрд теңге бөлінді. Бұл қаржы сұйық және қатты отын сатып алуға, жылумен және электрмен қамту нысандарын жөндеуге бағытталды. Сондай-ақ энергия беруші кәсіпорындар есебінен 2,8 млрд теңге, «Энергетикалық және коммуналдық секторларды жаңғырту» ұлттық жобасы шеңберінде жылу желілерін реконструкциялауға 2 млрд теңге, Алатау қаласының «Жетіген» шағынауданындағы қазандықты жөндеуге Үкімет резервінен 661 млн теңге бөлінді.

Қазіргі таңда Алатау қаласындағы «ДОС» қазандығын реконструкциялау аяқталды және 10 қазанға дейін іске қосылды. Одан бөлек Қарасай ауданының «Алтын ауыл» және «Қарлығаш» шағынаудандарындағы 2 блокты-модульді қазандық жөнделді.

Өңірдегі жылу желілерінің жалпы ұзындығы – 188 шақырым. Бүгінде оның 6,7 шақырымы жаңартылып жатыр. Бұл желілердің тозуын 40%-дан 38,5%-ға дейін төмендетуге мүмкіндік береді.

Қонаев қаласында ұлттық жоба шеңберінде жалпы ұзындығы 2,3 шақырым, құны 2 млрд теңге болатын жылу желісін реконструкциялау бойынша екі жоба тәмамдалды.

Облыстағы 152 қосалқы станса мен 1 552,9 шақырым электр желісін жөндеу аяқталуға жақын. Ал «Алатау жарық компаниясы» АҚ биыл 1 179,3 км электр желісін жөндеуді көздеп, жоспарды толығымен орындады.

«Энергетикалық және коммуналдық секторларды жаңғырту» ұлттық жобасы шеңберінде электрмен қамту бойынша жалпы құны 58,9 млрд теңге болатын алты жобаны іске асыру жоспарланған. Нәтижесінде желілердің тозу деңгейі 66%-дан 62%-ға дейін төмендейді.

Өңірдегі әлеуметтік нысандарды жылумен қамтамасыз ету үшін қажет 12,6 мың тонна сұйық отын және 4,5 мың тонна қатты отын мекемелерге жеткізілді.

Бүгінде облыста 2 156 көппәтерлі тұрғын үйдің 1 469-ы (71%) орталықтандырылған жылу жүйесіне қосылған. Өңір халқының көмірге қажеттілігі – 666 мың тонна. Елдімекендерге кезек-кезеңімен газ тартудың нәтижесінде көмірді тұтыну жыл сайын орта есеппен 6-7%-ға төмендеуде.

Газетіміздің апта ішіндегі ең маңызды жаңалықтарды қамтыған бейнешолуын YouTube парақшамызға тіркеліп, мына QR-код арқылы көре аласыздар:

ЖАРҚЫН БЕЙНЕ

ХАПЫҚ СҮЙГЕН ЖУРНАЛИСТ

Күні кеше ғана мына жарық дүниені бірге басып, қоян-қолтық араласқан мен үшін аттас әрі әріптес болып кеткен Қанат Біржансәловтың орны айрықша бөлек еді. Туған бауырымдай көретін оның біртоға мінезі, салмақты бейнесі, өзгермейтін қарапайымдылығы көз алдымнан кетпейді. Қазір ойлап қарасам, оның жандүниесінде және жаратылысында жарқырап жатқан адами асыл қасиеттердің тұнбасы болыпты. «Жақсы адамдарға мына дүние неге таршылық жасайды, неге ол маңдайымызға сыймай кетті?» деген сан сауал шырмауында қалып, ішімізді өкініш ортейтінін қалай жасырып, жабайық?! Мұның өмір заңдылығы екені де анық. Қанатпен қайнаған өмірде бастан кешкен жайттарымыз өте көп еді.

Өткен ғасырдың 70-жылдарының бел ортасы болатын. Мектеп бітіргеннен кейін Байынқол аңғарындағы геологиялық барлау экспедициясында жұмыс істеп жүрген кезім. Алтын үшін жер астынан шығарылған жылытыраған тастарды қап-қабымен көліктерге тиеп беретінбіз. Ол тастар аптасына бір-ақ рет шығарылатын. Қалған күндеріміз бос уақытпен өтетін. Жайдан-жай қарап жата алмайсың. Қақпақтағы нағашыларымның ауылын сағынып жүргенмін. Бір күні тәуекелге бел буып, солай қарай тартып кеттім. Ауылдың орталығынан автобустан түсіп, сәл-пәл аялдап тұрдым да, нағашым Жылқышы ағаның үйін бетке алып, жүріп келе жатқанмын. Бір кезде артымнан атымды атап, ағалаған тосын дауысты естіп, тосылып тұрып қалдым. Қарасам, сымдай тартылған эп-әдемі жігіт: «Аға, сіз Қанат Тәкебаев емессіз бе? Сізді «Советтік шекара», «Жетісу» газеттеріне жазған мақалаларыңыз бен өлеңдеріңіз арқылы жақсы білемін. Мен Қанат Біржансәлов деген ініің боламын. Осы Қақпақта тұрамын. Танымсқаным қуаныштымын, аға», — деп өзі жайлы біраз әңгіменің басын қайырып тастады. Мен де қарап тұрмай: «Ой, Қанат, бауырым, екеуіміз аттас екенбіз. Жазу жағынан сен де құралақан емес екеніңді білемін. Аудандық газетке жазғандарыңды оқып жүрмін. Болашақ журналистің нақ өзі болып шығасың», — деп оған деген шынайы тілектестігімді білдірдім.

Сол кезде Қанат Коммунизм атындағы кеңшар комсомол комитетінің хатшысы қызметін атқарыпты. Ол адами қасиетімен баурап алды. Бойына біткен ұстамдылығы, биязылығы, мәдениеттілігі, сабырлылығы айдан анық көрініп тұрды. Аңқылдаған ақжарқын мінезімен үйіне шақырды. Қалай қарсылық жасайсың? Үйіне бардык. Бізді қарт анасы қарсы алды. Ол анасы екеуі там үйде тұрады екен. Шкафында жинақтап қойған кітаптары

жетерлік. Солардың бәрін оқып тастағаны көрініп тұр. Менің сол кітаптарға қадалып қарап тұрғанымды көрген ол: «Менің оқып тастаған кітаптарым осылар. Нарынқолға барған сайын құры қол қайтпаймын. Кітап дүкенінен біраз кітап алып қайтамын. Сол кітап дүкені жақсы ғой. Жаңа кітаптар жиі түсіп тұрады», — деп оқып тастаған кітаптарының мәні мен мазмұнын әңгімелеп кетті. Оның сондағы кітап оқудағы құнттылығы мен ұқыптылығы, аспай-саспай айтқан айызыңды қандырап айшықты әңгімесі әлі күнге дейін құлағымда.

Қанаттың сондағы айтысына қарағанда, ол мектеп бітіргеннен кейін кеңшардағы қара жұмыста, құрылыс нысандарында еңбек етіпті. Кеңшардың комсомол хатшысы болып жүргеніне біраз уақыт болыпты. Оның сол кезде өзінің комсомол өмірінен және алдыңғы шепте жүрген жастар туралы жазған мақалаларын жиі оқитынмын. Кәнігі журналистер сияқты қандай тақырыпты болсын ойнатып жазатын.

Бір күні аудандық газеттің бас редакторы Дәулет Желдікбаев аяқасты жиналыс өткізді. Оның мәнісін әңгіме барысында санамызға тоқып алдық. Ол әңгіме Қақпақта тұратын Қанат жайында еді. Соны қызметке алсам деген көптен бері көкейінде жүрген ойын көпшілікке жайып салды. Қанат жайлы әңгіме қозғалғанда ешкім қарсы тұра алмады. Қайта көпті көрген, тәжірибелі журналистер Қыдырбек Нүсіпәлиев, Еркін Ыбітанов, Әбітай Әденов, Айтқын Әбдіқалов, Алдаберген Жандаралов, Рысбек Сүгірбековтер шеттерінен Қанаттың қабілетті журналист екенін айтты. Сөйтіп, ол газет жұмысына белсене араласып кетті. Оған сенім артып, редактор жиі іссапарға жіберетін. Сонда ол қарсылықсыз қабыл алып, жіберген жағына ың-шыңсыз кете беретін. Өмір болған соң өзгеріс бар. Алпысыншы жылдардың аяғында шекаралы аймаққа байланысты аудандық радио хабарларын тарату редакциясы ашылған еді. Оның алғашқы күндерінен мен 8-сыныптың оқушысы болсам да, диктор-машинисткалық жұмысқа конкурстан сүрінбей өтуімнің арқасында жұмысқа қабылдандым. Бара-бара редактор болдым. Осы жұмыста жүргенде мені аудандық халықтық бақылау комитетінің орынбасарлығына шақырды. Ол кезде партбилеті бар адам ештенеден тартынбай, бара беретін. Сонда Қанат аудандық радио редакциясының редакторы болып тағайындалды. Ол сол уақыттарда газетте фотокорреспондент болып жүрген Жұмабек Тұрдиев екеуі ҚазМУ-дың журналистика факультетіне сырттай түсіп, студент атанып жүрген кездері еді. Жұмабек Текес ауылынан барып, келіп істейтін. Екеуінің қашан болсын жұптары жазылмайтын. Үнемі бірге жүрді. Сол сияқты газеттің ауыл шаруашылығы бөлімінің меңгерушісі Рысбек Сүгірбеков автостанса жақта тұратын. Жұмыс аяғында үшеуі бірге қайтатын. Рысбек Қанатқа да, Жұмабекке

де өзінің ұшан-теңіз тәжірибесінен көп нәрсені үйреткенін көзімізбен көрдік. Ол екеуі де Рысбекті туған ағаларындай қатты қадірлейтін.

Сол жылдары ауданның тарап кеткені кімге болсын, оңай тиген жоқ. Газет жабылып қалды. Атауы өзгермей, Кегеннен шығып жатты. Сол уақытта аудандағы журналистер қауымы қайда барарын білмей, алдырап қалды. Қанат та жұмыссыз ауылында жүрді. Бірақ кейіннен Кеген, Райымбек аудандық және Алматы облыстық «Жетісу», «Алатау арайы» газеттерінің меншікті тілшісі болып, ұзақ жыл жемісті еңбек етті. Өмірінің соңына дейін осы газеттерде жүріп, шынайы журналист екенін танытты. Оны облыс оқырмандары жоғары бағалады.

Бір айта кететін жайт, осы облыстық газетте меншікті тілші болып жүрген кезінде Қанат қазақ журналистикасындағы өзінің өзгеге өнеге боларлық, ауыз толтырып айтарлық қомақты қолтаңбасын қалдырды. Оның Кеген мен Райымбек аудандарынан өзекті мәселе бойынша ұйымдастырған беттері ешкімді де бейжай қалдырмайтын. Қандай мәселені көтерсе де, жеріне жеткізіп жазатын. Әсіресе, проблемаларды көпшіліктің алдына көлденең тартқанда да, білермендігі мен сауаттылығы адам баласын тартып тұратын. Сондай-ақ екі аудандағы бетке ұстап жүретін беделді адамдар жайлы эсселері мен очерктерінде еркін көсілетін. Кейде оның нөмір сайын жазғандары жарияланып жататын. Сонысымен ол халықтың шексіз алғысына бөленіп, абырой арқалады. Жанкешті журналистің еңбегі үшін талай рет лайықты марапаттарға ие болды. Қазақстан Жазушылары мен Журналистері одағына мүшелікке өтті. Кітаптары шықты. Оның жазған өлеңдерін, басқа да шығармаларын тебіренбей оқу мүмкін емес.

Міне, халық сүйген журналист, қаламгер Қанат Біржансәловтың дүниеден қайтқанына да үш жыл өте шығыпты. Оның арамызда жоқтығы әлі күнге дейін қабырғамды қайыстырады. Тағдырдың жазуына қолдан келер шара жоқ. Тірі адам тіршілігін жасай береді. Қанаттың соңында қалған отбасы өсіп, өркендеу үстінде. Ұл-қыздары тәлім-тәрбиенің орны бөлек өнегесін көрсетіп, халықтың бел ортасында жүр. Біз соған қуанамыз. «Қанаттың балалары» деген атқа сан жуытып көрген емес. Осы жерде орайы келіп тұрғанда, Қанаттың қызы Индира жайлы ерекшелеп айта кеткен артық болмайды. Ол – Қанаттың жолын жалғастырып келе жатқан жас журналист. Мен сөзімнің соңында Қанат қаламдасымды емірене еске ала отырып:

*Үш жыл өтті сен кеткенің арадан,
Халық саған қадірлеумен қараған.
Тіріліңде жасап кеттің талайды,
Кетпей жүр ғой кереметің санадан.*

*Жазу десе, жан салмадың бөгелмей,
Көрінуші ең әрқашанда шебердей.
Жарқыратып бәрін жаздың*

*қаламмен,
Жер жоқ саған Райымбек пен
Кегендей!*

*Жастығыңда жалындытып от өрдің,
Басқа түскен бейнетті де көтердің.
Журналистік тұғырың да биіктеп,
Өткізбедің өміріңде бекер күн.*

*Өмір деген бұза алған жоқ ырағын,
Көріп жүрміз күнделікті зырлауын.
Жанымызға батады ғой көргенде,
Сенің орның үңірейіп тұрғанын,* — деген өлең жолдарымен сағынышқа толы мақаламды түйіндемектің.

**Қанат ТӘКЕБАЕВ,
Қазақстан Журналистер одағы
сыйлығының лауреаты,
Алматы облысының және Райымбек
ауданының Құрметті азаматы**

САҒЫНЫШ

Біздің достығымыз бәсекелестіктен басталған еді. 1990 жылдары ауылға институт бітірген жас маман, жас отбасы Қарубай Сағындықов мал дәрігері болып келді. Зайыбы Мәншүк Оразова Қызылорда облысының тумасы, орыс тілі пәнінің мұғалімі екен. Оқу жылының басы. Мектеп директорының бұйрығымен Мәншүк екеуіміз қатар сыныптарға жетекші болып бекітілдік. Мектептегі қарбалас тірлік басталып кетті. Жаспыз, намысшылмыз. Бойымыздағы біліміміз бен тәрбиемізді оқушы бойына сіңіру үшін тынымсыз еңбек етеміз.

Ұстаз есімі ұмытылмайды

Оқу жылының алғашқы айларынан-ақ мектепшілік байқаулар, іс-шаралар, өрбейгеге дайындық жұмысы басталып кететін. Екі сыныптың оқушылары сабақта да, түрлі жарыста да бірінен-бірі қалысқысы келмей, алға ұмтылатын. Бірі озса, екіншісі де соған жетуге тырысатын. Біз де солармен бірге жарысып жүретінбіз. Бір-бірімізге білдірмегенімізбен, Мәншүк екеуіміз де бәсекелес едік. Ол да, мен де алда болғымыз келетін. Мәншүктің қиялы жүйрік еді, ойлап таппайтыны жоқ. Сол жаңа идеяларымен ол қандай жарыс болмасын 1-орынды иеленетін. Мен де оқушыларыммен бірге олардан қалыспай, үзеңгілесе қатар жүретінмін. Осылай бәсекелесе жүріп, 1978 жылы туған түлектерімізбен қоштасатын сәттің де келіп жеткенін сезбей қалыппыз. Осы жылғы «Соңғы қоңырау» салтанаты екеуіміздің бәсекелестігімізді достыққа жалғастыратынын кім білген?! Мерекелік іс-шара аяқталып, оқушылар ата-аналарымен өз сынып бөлмелеріне кіріп жатты. Ал біз мектеп ауласында ата-аналарды балалардың мектеп бітіруімен құттықтап, олар бізге алғыстарын айтып, шүйіркелесіп тұрғанда, оқушыларымыздың қайда кеткенін аңғармай да қалыппыз. Ата-аналарға алдағы мектеп бітіру емтихандары жайлы айтып, шыққан соң оқушыларымызды іздедік. Балалар жоқ. Біздің алаңдап тұрғанымызды сезген бір мұғалім:

— Оқушыларыңызды іздеп тұрсыздар ма? Олар барлығы мына жакқа кетті, — деп балалардың кеткен жағын көрсетті. Біз аң-таң күйде ата-аналарды таратып, оқушылар кеткен жакқа қарай бет алдық. Балалар Талас ауылына баратын жолға түсіп, тіпті дөңге шығып та кетіпті. Біз сондарынан ілестік. Олар жол бойындағы мүрделерге бұрылды. Сонда барып түсіндік. Жакында бір оқушымыз ата-анасынан бірдей айырылып қалған еді. Бүгінгі мерекелік жиында басқа оқушыларды ата-аналарымен бірге көрген оның жан дүниесінің астаң-кестең болғанын, сол үшін сонда барғанын түсіндік.

Балаларды жинап, өзім де анам мен бауырыма дұға жасап, бейіт қоршауынан шықтық. Бәріміз үнсізбіз. Сол үнсіздікті Мәншүк бұзды.

— Балалар, мұңаймандар. Көрдіндер ғой, апайларың да анасынан, жалғыз бауырынан айырылыпты. Менің де анам жас кезімде өмірден өтіп кетті. Сол уақытта біз үшін де өмір тоқтап қалғандай көрінген. Біз сенің жандүниенді түсінеміз, Дәурен. Алайда қақаған қыс артынан жадырап жаз келеді. Өмір тек қызық пен қуаныштан тұрмайды. Ащысы мен тұщысы қатар жүреді. Соның бәріне шыдап, төзім мен сабырды серік етіп, ақыл, қайрат, жүректі тең ұстап, жастық жігерлеріңді жанып, қиындыққа қарсы тұра білсеңдер ғана жеңіске жете аласыңдар, арман-мақсаттарыңның шыңына шыға аласыңдар. Қане, осылай істейміз деп уәде беріндер. Күліндер, — деді. Мәншүктің өз жан жарасын ішіне бүгіп, өзгені жұбатпауға ұмтылған сол бір сәті әлі күнге дейін көз алдымда. Өзінің де жүрегінде анасына деген сағыныш жатқанын біле тұра, балаларға күш беруге тырысты. Көзіміздегі жасты, көңіліміздегі сағынышты басып, жылы сөзімен жұбатқан бәсекелесімді сол күні жаңа бір қырынан көріп, іштей

риза болып қалған едім. Міне, осы күннен бастап өмірінің соңына дейін екеуіміздің достығымыз туған әпкелі-сіңлілердей болды.

Ол керемет жан еді. Менің жасым одан әжептәуір үлкен болса да, одан көп нәрсені үйрендім. Бойында қазақ әйеліне тән қасиет мол еді. Ұлы педагог А.Макаренконың «Егер менен педагогикалық тәжірибенізге бір сөзбен анықтама беріңізші деп сұраса, былай дер едім: адамға мүмкіндігінше көбірек талап қойыңыз, адамды мүмкіндігінше көбірек сыйлаңыз» деген сөзі Мәншүктің бойындағы ең ізгі қасиеттердің бірін дәл сипаттайтындай. Ол сыртқы сұлулығына ішкі жандүниесі үйлескен, жүрегі мейірімге толы ерекше жан болатын. Шәкірттеріне де, тіпті өзіне де қатал талап қоятын. Қандай іс бастаса да соңына жеткізуді табандылықпен шәкірттеріне үйретті. Жетістіктеріне қолдау білдіріп, кемшіліктерін түзету жолын көрсетіп, оларды алға ұмтылдырудан әсте шаршамайтын.

Содан болар, тәрбие мен білімді қатар берген түлектері бүгінде өз мақсаттарына жетіп, адал еңбек етіп, отау құрып, ұлағатты ұрпақ өсіріп отырған өнегелі отбасылар. Ал оның адамгершілік қасиеті, жұртты сыйлауы, үлкенге құрмет, кішіге ізет көрсетуі, тарыққан жанға қамқорлығы — бойындағы ең асыл құндылықтары болатын. Жүрегі мейірімге, өмірі ізгілікке толы осы бір жанның бар жақсылығын бір мақалаға сыйғыза алмасымыз анық. «Адам өмірі кірпікке тұнған жас секілді. Кірпікке ілінген жас қайта көзге кірмейді, жерге тамады. Адам өмірі де сол сияқты ерте ме, кеш пе, бір үзіледі» деген Бауыржан Момышұлы атамыздың сөзі еріксіз ойға оралады. Міне, тынымсыз еңбек етіп, енді соның зейнетін көретін шағында оның ғұмыры күзгі жапырақтай үзіліп кете барды. Артында сыңарынан айырылған жаралы ақсудай жары мен әлпештеп өсірген ұл-қыздары қалды. Иә, Қарубай екеуің Төлеген мен Жібектей жандарың сұлу, көркем, адамгершілігі мол жандар едіңдер. Бір-біріңді толықтырып, бір-біріне сүйеніш болып, талай жылды бірге өткердіңдер. Амал қанша, тағдырдың ісіне не шара?! «Адам елеусіз тозаң сияқты із-түзсіз құрып кету үшін тұмайды. Адам артына із қалдыру үшін — жер бетінде басқа адамдардың ақыл-ой дүниесінде, жүрегінде із қалдыру үшін туады» деген В.Сухомлинскийдің даналық сөзі сен секілді жандарға арналғандай. Мұғалім жай ғана білім беруші болса, ұстаз — адам бойына өмірлік азық болатын ізгілік нәрін себуші. Мәншүк сондай ұстаздардың бірі және бірегейі еді. Ол шәкірттеріне тек білім берген жоқ. Өмірдің өзінен сабақ алуды, қиындыққа мойымауды, адамды сыйлауды, жақсыны бағалауды үйретті. Сондықтан оның алдынан түлеп ұшқан шәкірттерінің жүрегінде Мәншүктің ұстаздық бейнесі мәңгі сақталары анық. Өйткені ұстаздың ең үлкен ғұмыры — оның шәкірттерінің жүрегінде жалғасатын ғұмыр. Өмірге ұстаз болып келіп, ұстаз болып кеткен аяулы жан, сенің жарқын бейнең жүрегімде мәңгі сақталады.

**Әмина ӘЛІМЖАНОВА,
ардагер-ұстаз
Шалқар ауылы,
Райымбек ауданы**

«KITAP TIME – 2026»

Ғажайып әлем

Ел бойынша бір мезетте бастау алған, рухани дүниеімізді байыттар «Kitap Time» фестивалі Шиен ауылдық Мәдениет үйінде кітапханашылардың ұйымдастыруымен ерекше форматта өтті.

«Kitap Time» мерекесінің жүректі қонағы қазақ поэзиясының нәзік іріктерін құрметке жеткізіп жүрген ақын, ҚР Мәдениет саласының үздігі, Қазақстан Жазушылар одағының мүшесі, Халықаралық «Шабыт» жастар фестивалінің лауреаты, шығармашылық әлемі сырға толы Роза Сейілхан болды.

Роза Айтжанқызы – қазақ поэзиясында нәзік те сыршыл лирикасымен өзіндік қолтаңбасын қалыптастыра білген ақын. Оның жырлары таң шығындай мөлдір, лиризмге, көркем кестелі тіркестерге мейлінше бай. Жаны нәзік ақын өмірді батыл әрі еркін жырлайды, әр өлеңі шынайылыққа толы. Оның қаламынан туған жырлар тек кітап бетінде қалып қойған жоқ, қазақ эстрадасының алтын қорына айналған әсем әндерге айналды. Оның ішінде «Женеше», «Ән салшы, Роза» туындылары ел ішінде кең таралған. Ақынның «Ән салшы, Роза» өлеңіне жазылған Роза Әлқажаның әнін Шиен ауылдық Мәдениет үйінің директоры Роза Сайлаубайқызы көрермендерге тарту етті.

Әр адамның өмір жолы – өз алдына бір кітап. Ал сол кітаптың әрбір бетінде балалық шақ, арман, ізденіс, еңбек пен жауапкершілік жатыр. Кездесу барысында ақын осы тұрғысында

ой толғап, өзінің өлең-жырларын оқыды. «Қазыналы құдықтың» ішінде жасырылған сұрақтарға да жауап берді.

Кешке келген қонақтар да ақынның шығармашылығы туралы пікірлерін ортаға салып, жылы лебіздерін білдірді.

Кітап – адамзат баласының ғасырлар бойы жинақтаған асыл қазынасы, сарқылмас білім бұлағы болса, поэзия – жүректің үнін сөзбен жеткізетін ғажайып әлем. Бұл күнгі кеште осыған көз жеткізе түстік.

**Индира АСЫЛБЕКОВА,
Шиен ауылдық кітапханасының меңгерушісі
Жамбыл ауданы**

